
Antopäivä: 1.11.2023	Voimaantulopäivä:	Voimassa: toistaiseksi
-------------------------	-------------------	---------------------------

Lainsäädäntö, johon ohje perustuu:
Laki maa-asemista ja eräistä tutkista (96/2023)
Laki Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018)

Muutostiedot:

Ohje maa-aseman ja tutkan perustamisen ja maa-asema- ja tutkatoiminnan luvanvaraisuudesta ja luvan hakemisesta

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3
Määritelmät	3
Menettely luvan hakemiseksi	4
Milloin tarvitaan maa-asema- ja tutkatoimintalupa?	4
Radiolähettimien hallussapito ja käyttö edellyttävät pääsääntöisesti erillistä radiolupaa	5
Viranomaisten harjoittama maa-asema- ja tutkatoiminta	5
Hakeminen	5
Hakemuksen täydentäminen	5
Luvan myöntäminen ja luvan voimassaolo	5
Luvan myöntämisen edellytykset	5
Luvan ehdot	6
Luvan muuttaminen ja peruuttaminen	6
Luvan siirtäminen	6
Valvonta	7
Tiedonantovelvollisuus	7
Häiriöilmoitukset	7
Muutoksenhaku ja päätösten täytäntöönpano	7
Maksut	7
Lupa- ja valvontaprosessit pääpiirteittäin	8
Tietojen julkisuus ja salassapito sekä käsittely	8
Lisätietoja	9
HAKEMUS	9
1 Tiedot hakijasta	9
2 Haettava lupa	9
3 Hakemustyyppi	9
4 Haettavan luvan kesto	9
5 Kuvaus toiminnasta	9
6 Tekninen kuvaus laitteistosta	10
7 Selvitys radioluvasta	10
8 Asiakkaan tuntemiseen liittyvät menettelytavat	10
9 Asiakasryhmät ja asiakkaat	11
10 Toiminnanharjoittajan luotettavuus ja listaus relevanteista henkilöistä	11
11 Turvallisuusvaatimukset	12
11.1 Riskienhallinta	12
11.2 Tietoturva ja suojautuminen	13
11.3 Pääsynhallinta ja -valvonta	13
11.4 Kyky havaita tietoturvaloukkaukset ja -uhat	13
11.5 Komentojen, salaustietojen ja lokitietojen säilyttäminen	13
11.6 Maa-asemadatan hallinta	13
11.7 Jatkuvuuden hallinta	14
11.8 Dokumentointi	14
12 Kuvaus maa-asemadatasta	14
13 Tiedonantovelvollisuuden toteuttaminen ja häiriöilmoitukset	14
14 Sähköinen tiedoksianto	14
15 Tietojen julkisuus	15
16 Hakemuksen lisätiedot	15
17 Liitteet	15
18 Päiväys, allekirjoitus ja vakuutus	15
19 Hakemuksen lähettäminen	15

JOHDANTO

Tässä ohjeistuksessa kuvataan maa-aseamista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) tarkoitetun maa-asema- ja tutkatoiminnan luvanvaraisuutta, luvan hakeamiseen liittyviä seikkoja sekä tiettyjä toiminnan valvontaan liittyviä seikkoja.

Määritelmät

Tässä ohjeessa käytetyt keskeiset määritelmät perustuvat maa-aseamista ja eräistä tutkista annettuun lakiin.

Maa-aseamalla tarkoitetaan lähetintä, joka voi lähettää tietoa tai signaaleja avaruudessa sijaitsevaan järjestelmään, tai vastaanotinta, joka voi vastaanottaa tietoa tai signaaleja avaruudessa sijaitsevasta järjestelmästä, sekä tällaisen tiedon tai signaalien säilyttämiseen, prosessointiin ja siirtämiseen ja muuhun käsittelyyn tarkoitettua laitteistoa.

Maa-asematoiminnalla tarkoitetaan tiedon tai signaalien lähettämistä avaruuteen tai vastaanottamista avaruudesta maa-asemaa käyttäen sekä niiden käsittelyä.

Tutkalla tässä yhteydessä tarkoitetaan lähetintä, joka lähettää radiosignaaleja tai laserpulssseja avaruudessa tai yläilmakehässä oleviin kohteisiin, ja lähettimen yhteydessä sijaitsevaa tai erillistä vastaanotinta, joka käsittelee kohteesta heijastuneita tutkakaikuja, sekä tällaisen tiedon tai signaalien säilyttämiseen, prosessointiin ja siirtämiseen ja muuhun käsittelyyn tarvittavaa laitteistoa.

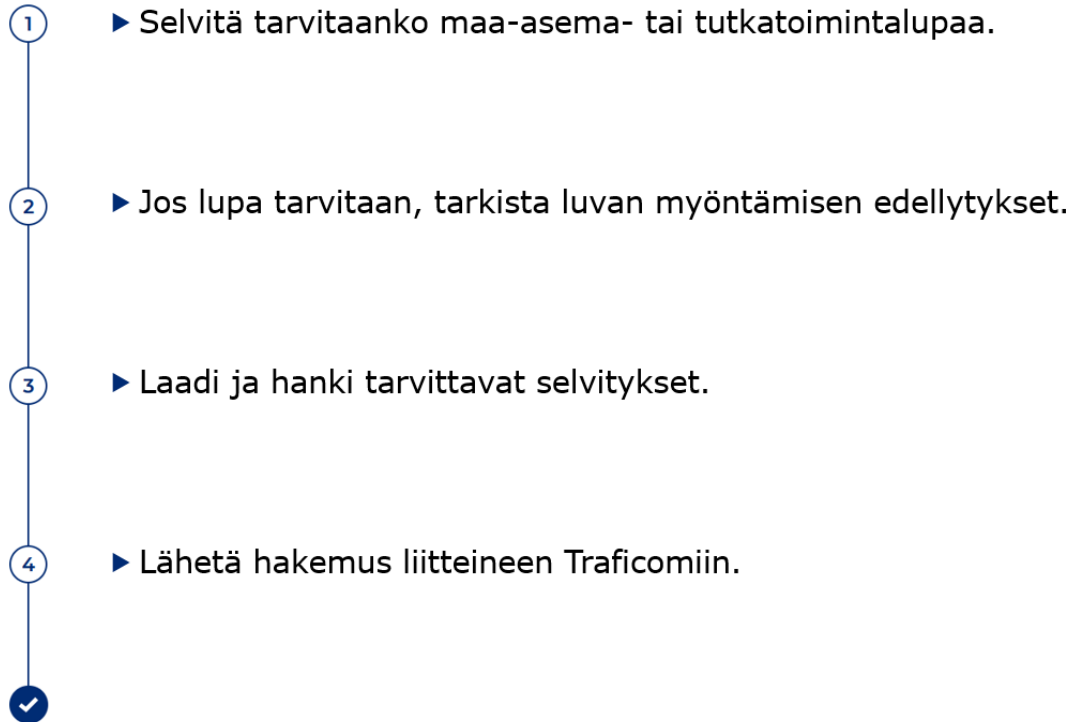
Tutkatoiminnalla tässä yhteydessä tarkoitetaan radiosignaalien tai laserpulssien lähettämistä avaruuteen tai yläilmakehään tai vastaanottamista avaruudesta tai yläilmakehästä tutkaa käyttäen sekä radiosignaalien tai laserpulssien käsittelyä.

Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa tai jonka on tarkoitus harjoittaa maa-asema- tai tutkatoimintaa tai joka tosiasiallisesti vastaa tällaisesta toiminnasta

Maa-asemadatalla tarkoitetaan maa-aseman tai tutkan välittämiä tai vastaanottamia signaaleita ja tietoa sekä niistä johdettuja muita kuin sellaisia tuotteita, jotka eivät pääasiallisesti perustu laitteiston välittämiin signaaleihin tai tietoihin vaan on saatu loppupäätelminä eri tietojen yhdistelyn tai manipuloinnin taikka näihin perustuvien laskelmien kautta, signaalien ja taltioitujen tietojen käsittely- tai varastointivaiheesta taikka lähetys- tai esitystavasta riippumatta.

Menettely luvan hakemiseksi

Menettely maa-asema- ja tutkatoiminta luvan hakemiseksi voidaan kuvata kuviossa 1 ilmenevällä tavalla.

Kuvio 1. Maa-asema- tai tutkatoimintaluvan hakeminen.

Milloin tarvitaan maa-asema- ja tutkatoimintalupa?

Maa-aseman ja tutkan perustamiseen ja maa-asema- ja tutkatoimintaan Suomen valtion alueella sekä Suomessa rekisteröidyssä ajoneuvossa ja aluksessa edellytetään maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain tarkoittama lupa.

Lain soveltamisalasta rajattu pois tavanomainen satelliittipalveluiden käyttö. Lakia ei sovelleta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 136 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitetun radioviestinnän läheyyteen eikä vastaanottoon (kuten tyypillisesti satelliitti-TV ja radioamatööritoiminta, jossa kyse ei ole salatusta liikenteestä), lyhytaikaiseen satelliittiradioliikenteen ohjelmantuotantoyhteyteen tai koeluontoiseen käyttöön, joille on myönnetty radiolupa, eikä lupavapaasti toimiviin tavanomaisiin satelliittipäätelaitteisiin (esimerkiksi tavanomaisten äylaitteiden ja navigaattoreiden paikantimet). Luvanvaraista on kuitenkin muulla kuin tavanomaisella päätelaitteella tapahtuva radiopaikannussatelliittiviestinnän vastaanotto, jonka pääasiallisena tarkoituksena on muu kuin viestintäverkkojen synkronointi, radionavigointi tai muu tavanomainen aika- tai paikkatiedon hyödyntäminen. Tällaista muuta kuin tavanomaista vastaanottoa on esimerkiksi radiopaikannussignaalien laadun tarkkailuun tähtäävä vastaanotto erillisillä kiinteästi tai liikkuvalla alustalla asennettavilla sensoreilla.

Maa-asema- ja tutkatoimintaa, joka on aloitettu ennen lain voimaantuloa, voidaan jatkaa siirtymäajan puitteissa ilman erillistä lupaa vuoden 2024 tammikuun loppuun saakka. Siirtymäajan päättymisen jälkeen toimintaa jatkavilla toiminnanharjoittajilla tulee olla lupa myönnettynä.

Radiolähettimien hallussapito ja käyttö edellyttävät pääsääntöisesti erillistä radiolupaa

Lupa maa-asema- ja tutkatoimintaan on radioluvasta erillinen lupalaji. Radioluvasta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetuissa laissa. Lähetävä maa-asema tai tutka voi tarvita myös radioluvan ja se haetaan erikseen.

Lue lisää radioluvasta Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilta www.traficom.fi

Viranomaisten harjoittama maa-asema- ja tutkatoiminta

Lakia sovelletaan rajoitetusti viranomaisiin ja viranomaisten harjoittamaan maa-asema- ja tutkatoimintaan. Viranomaiset eivät tarvitse lupaa maa-asema- ja tutkatoiminnan harjoittamiseen, jos kyseessä on viranomaistoiminta. Viranomaisen kuitenkin tulee ilmoittaa harjoittamastaan maa-asema- tai tutkatoiminnasta Liikenne- ja viestintävirastolle. Kaupallisen toiminnan osalta edellytetään viranomaisiltakin lupaa.

Viranomaisilmoituksiin liitetään kuvaus harjoitettavasta toiminnasta ja turvallisuusvaatimusten täyttymisestä. Viranomaisen tulee lisäksi ilmoittaa mahdollisista muutoksista maa-asema- ja tutkatoiminnassa Liikenne- ja viestintävirastolle.

Hakeminen

Lupaa maa-aseman tai tutkan perustamiseen ja maa-asematoimintaan tai tutkatoimintaan haetaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille osoitetulla kirjallisella, vapaamuotoisella hakemuksella. Lupaa suositellaan haettavaksi käyttämällä Traficomin hakemuslomakepohjaa asianmukaisine liitteineen. Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen ja luotettava selvitys luvan myöntämisen edellytyksistä.

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta voi täydentää ennen asian ratkaisemista. Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää asian käsittelyn kannalta tarvittavia tietoja aina siihen saakka, kunnes hakemuksessa toimitettujen tietojen voidaan katsoa olevan riittäviä päätöksentekoa varten.

Luvan myöntäminen ja luvan voimassaolo

Luvan myöntämisen edellytysten täytyessä luvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Jos luvan myöntäminen ilmeisesti vaikuttaisi kansalliseen turvallisuuteen, luvan myöntää kuitenkin valtioneuvosto. Tällaisessa tapauksessa Liikenne- ja viestintävirasto siirtäisi lupa-asian käsittelyn valtioneuvoston käsiteltäväksi.

Lupa myönnetään määräajaksi lähtökohtaisesti suunnitellun toiminnan keston ajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan.

Lupa ei ole lähetin- tai vastaanotinkohtainen vaan lähtökohtaisesti samaan lupaan on mahdollista sisällyttää saman toiminnanharjoittajan harjoittama maa-asema-/tutkatoiminta.

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aseman ja tutkan perustamiseen ja maa-asema- ja tutkatoimintaan tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) toiminnanharjoittaja on arvioitu lain 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettavaksi;

- 2) toiminnanharjoittaja on antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen lain 6 §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;
- 3) toiminnanharjoittaja on antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen käytössään olevista asiakkaan tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista;
- 4) maa-asema- ja tutkatoiminta ei ole ristiriidassa Suomen kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa; ja
- 5) lähettävälle maa-asemalle tai tutkalle on myönnetty tai sille on haettu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:ssä tarkoitettu radiolupa.

Toiminnanharjoittajan on hakemuksessaan esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys edellä mainittujen edellytysten täyttymisestä. Lisäksi toiminnanharjoittajan on esitettävä selvitys maa-asema- tai tutkatoiminnan asiakkaista ja asiakasryhmistä sekä omistussuhteistaan.

Luvan ehdot

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää lupaan toiminnan turvallisuuden ja valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupaan voidaan lisäksi liittää ehtoja maa-asema- ja tutkatoiminnan harjoittajan asiakkaista ja turvallisuusvaatimuksista.

Luvan muuttaminen ja peruuttaminen

Luvan myöntänyt viranomais voi muuttaa maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittamiseen myönnettyä lupaa tai peruuttaa luvan, jos:

- 1) lupahakemuksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat vaikuttaneet luvan myöntämistä koskevaan harkintaan;
- 2) toiminnanharjoittaja tai maa-asema- tai tutkatoiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä;
- 3) toiminnanharjoittaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka luvan ehtoja;
- 4) luvan muuttaminen tai peruuttaminen on välttämätöntä Suomen kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vuoksi; tai
- 5) toiminnanharjoittaja siirtää luvan vastoin laissa säädettyä kieltoa siirtää toimintaansa muulle kuin saman konsernin yritykselle tai jos määräysvallan muutos tätä edellyttää.

Luvan myöntänyt viranomais voi asettaa luvan muuttamista tai peruuttamista koskevassa päätöksessään tarpeellisia ehtoja maa-asema- tai tutkatoiminnan turvallisuudesta jatkamisesta tai lopettamisesta.

Luvan siirtäminen

Maa-asema- tai tutkatoimintaa koskevaa lupaa ei saa siirtää muulle kuin toiminnanharjoittajan kanssa samaan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluvalla yritykselle. Konsernin sisäisestä siirrosta on ilmoitettava välittömästi luvan myöntäneelle viranomaiselle.

Jos kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta tai vastaava tosiasiallinen määräysvalta toiminnanharjoittajaan nähden muuttuu, määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi luvan myöntäneelle viranomaiselle.

Valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo maa-aseamista ja eräistä tutkista annetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista.

Tiedonantovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on toimitettava kalenterivuositain Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys harjoittamastaan maa-aseatoiminnasta ja tiedot asiakkaistaan.

Toiminnanharjoittajan on viipymättä annettava Liikenne- ja viestintävirastolle tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös maa-asema- tai tutkatoiminnan asiakas- ja omistussuhteiden muutoksista viipymättä.

Häiriöilmoitukset

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava maa-asema- tai tutkatoimintaan kohdistuvasta tai sitä uhkaavasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä Liikenne- ja viestintävirastolle viipymättä, kuitenkin 24 tunnin kuluessa siitä, kun tapahtuma on tullut sen tietoon. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös ilman aiheutonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään.

Muutoksenhaku ja päätösten täytäntöönpano

Muutoksenhausta Liikenne- ja viestintävirasto päätöksiin hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisen- tai keskeyttämisen asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Liikenne- ja viestintäviraston päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Maksut

Hakemuksen käsittelyn yhteydessä on suoritettava maksu, jonka määrä on 2000 EUR. Virasto laskuttaa hakemusmaksun osalta hakijaa.

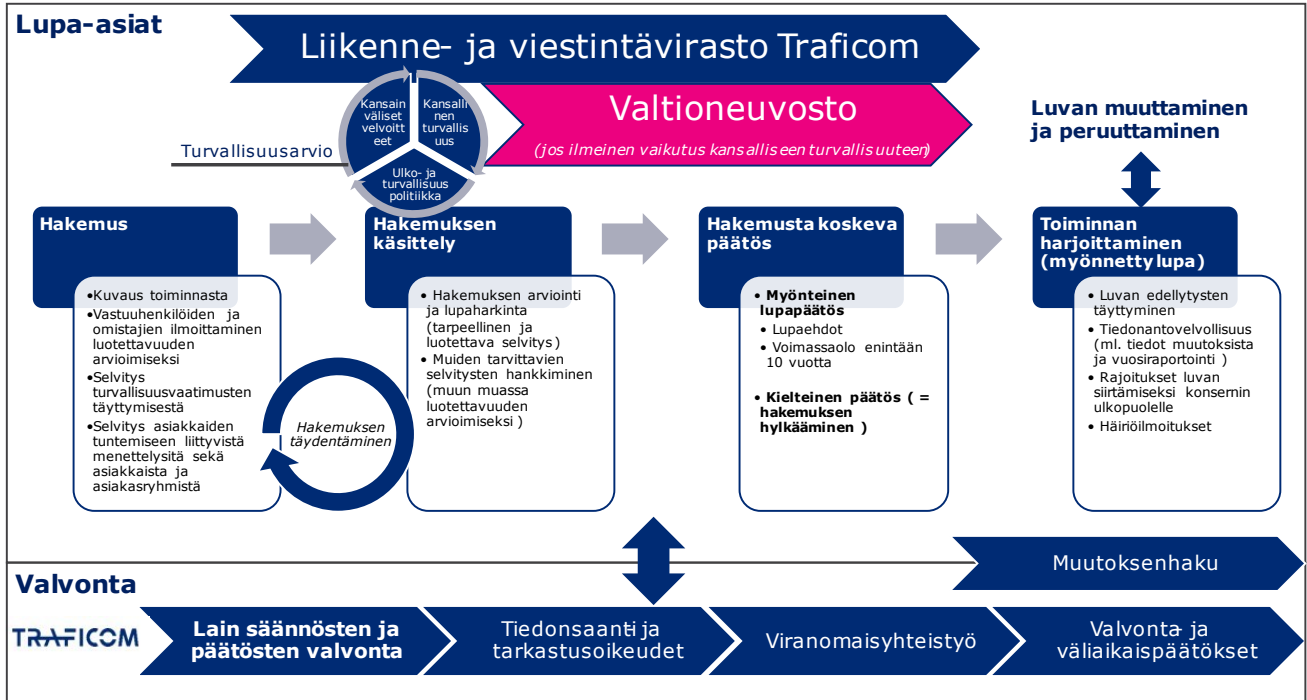
Maa-asema- tai tutkatoimintaluvan haltija on velvollinen suorittamaan vuosittaisen valvontamaksun. Valvontamaksua ei palauteta, vaikka maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittaja lopettaisi toimintansa kesken kalenterivuotta. Maa-asema- ja tutkatoiminnan valvontamaksut ovat seuraavat:

- 1) liiketoimintatarkoituksessa harjoitetusta maa-asema- tai tutkatoiminnasta 1 200 euroa;
- 2) tutkimus- tai koulutustoiminnasta, joka ei ole kaupallista, 300 euroa.

Lupa- ja valvontaprosessit pääpiirteittäin

Oheisessa kuviossa 2 on kuvattu maa-asema- ja tutkatoimintalupa- ja valvontaprosessit pääpiirteittäin (informatiivisessa tarkoituksessa).

Maa-asema- ja tutkatoimintalupa- ja valvontaprosessit pääpiirteittäin

Kuvio 2. Maa-asema- ja tutkatoimintalupa- ja valvontaprosessit pääpiirteittäin.

Tietojen julkisuus ja salassapito sekä käsittely

Maa-asema- ja tutkatoimintalupa-asioihin liittyviin asiakirjoihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999, "julkisuuslaki"). Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Asiakirjat voidaan salata julkisuuslaissa säädetyin perustein. Tällaisia ovat tärkeät yleiseen ja yksityiseen etuun liittyvät perusteet, kuten turvajärjestelyjen toteuttaminen sekä yksityinen taloudellinen etu (liike- tai ammattisalaisuus).

Kuka tahansa voi lähettää tietopyynnön Liikenne- ja viestintävirastoon. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta. Liikenne- ja viestintävirasto päättää tietoineistojensa antamisesta. Jos asiakirja sisältää vain joitakin salassa pidettäviä tietoja, tieto annetaan asiakirjan julkisesta osasta peittämällä salassa pidettävät osat. Jos asiakirjaa ei voida antaa, asiaan tehdään pyynnöstä kirjallinen päätös, josta voi valittaa hallinto-oikeuteen.

Toiminnanharjoittajan on hakemusvaiheessa ilmoitettava miltä osin tämä mahdollisesti katsoo toimittamiensa tietojen olevan salassa pidettäviä ja esitettävä perusteenäkemykselleen. Liikenne- ja viestintävirasto tekee päätöksen tietojen mahdollisesta salaamisesta julkisuuslain tarkoittamalla tavalla. Jos viraston näkemys poikkeaa toiminnanharjoittajan näkemyksestä, virasto kuulee tarvittaessa toiminnanharjoittajaa ennen päätöksen tekemistä.

Lue lisää henkilötietojen käsittelystä Liikenne- ja viestintävirastossa:

<https://www.traficom.fi/fi/liikenne-ja-viestintavirasto-traficom/tietosuoja-trafficomissa>

Lisätietoja

Toiminnanharjoittajat voivat olla tarvittaessa yhteydessä sähköpostiosoitteeseen:

maa-asetamat@traficom.fi ja kysyä lisätietoja.

HAKEMUS

Tässä osuudessa ohjeistetaan hakemukseen sisällytettävistä tiedoista ja seikoista.

Hakija ilmoittaa hakemuksessaan hakevansa maa-asetusta ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) tarkoittamaa lupaa. Virasto on luonut hakulomakepohjan edellä tarkoitetun luvan hakemiseksi ja sen käyttö on suositeltavaa.

Tämän hakuohjeen seuraavat kohdat on numeroitu samassa järjestyksessä kuin tiedot viraston käyttämässä hakulomakepohjassa. Hakulomakepohja löytyy viraston nettisivuilta: <https://www.traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/maa-asema-ja-tutkatoimintaluvat>

1 Tiedot hakijasta

Hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan perustiedot (nimi, henkilötunnus-/Y-tunnus, kansallisuus/rekisteröintivaltio, postiosoite, postinumero ja postitoimipaikka, kotivaltio, yhteyshenkilö, sähköpostiosoite, puhelinnumero, laskutusyhteystiedot,).

2 Haettava lupa

Hakija ilmoittaa hakemuksessa, mihin lupaa haetaan. Lupaa haetaan:

- maa-asetuksen perustamiseen *ja/tai* maa-asetustoimintaan *ja/tai*
- tutkan perustamiseen *ja/tai* tutkatoimintaan.

3 Hakemustyyppi

Hakemuksessa ilmoitetaan, onko kyseessä uusi hakemus, luvan uusiminen, luvan muuttaminen vaiko hakijan hakemus luvan peruuttamiseksi.

Hakemuksessa ilmoitetaan mahdollinen jo myönnetyn luvan numeron.

4 Haettavan luvan kesto

Hakemuksesta tulee käydä ilmi harjoitettavan toiminnan aiottu kesto (aloitus- ja päättymispäivämäärä) ja haettavan luvan kesto. Lupa voidaan myöntää toiminnan aiotun keston ajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi (10) vuodeksi.

5 Kuvaus toiminnasta

Hakemuksessa esitetään yleiskuvaus tavoitellusta maa-asema- ja/tai tutkatoiminnasta. Yleiskuvauksesta tulee käydä ilmi, millaista toimintaa tavoitellaan, mukaan lukien toiminnan tarkoitus ja tavoitteet sekä kuvaus maa-asema- ja tutkatoiminnasta, toiminnan vaikutuksista ja sen organisoinnista.

Sijainti, mihin maa-asema tai tutka (antenni(t)) aiotaan sijoittaa ja missä maa-asema- tai tutkatoimintaa (operaatiokeskus ja muut toiminnot) tullaan harjoittamaan.

Hakemuksessa selvitetään tarjottava palvelu, kuten esimerkiksi datansiirto, satelliittien komentoyhteydet, ohjelmansiirtoyhteydet, satelliittilaajakaista/tietoliikennepalvelu, kaukokartoitusdatan vastaanotto ja jakelu sekä satelliittipaikannussignaalien hyödyntäminen.

Hakija selvittää harjoitettavan toiminnan ja toimintojen sijainnit (antenni(t), operaatiokeskus ja muut toiminnot). Sijainnit voidaan havainnollistaa esimerkiksi hakemuksen liitteenä toimitettavalla karttakuvalla.

6 Tekninen kuvaus laitteistosta

Hakija kuvaa hakemuksessaan laitteiston tekniset seikat, mukaan lukien teknisistä laitteista ja järjestelmistä sekä kuvaus käytettävästä antennista (koko/halkaisija) ja sen kyvykkyyksistä.

Hakija selvittää onko kyseessä vastaanottava ja/tai lähettävä maa-asema ja/tai tutka.

Laitteiston toiminnallisuuksista annetaan yleiskuvaus. Hakemuksessa selvitetään lisäksi maa-aseman tai tutkan korkeus sekä antennin koko.

Laitteiston tekninen toiminta selvitetään ja tekniset kyvykkyydet (esimerkiksi viestintä geostationarisella radalla tai Matalan Maan kiertoradan (LEO) satelliittien kanssa) tai tutkan kyvykkyydet yläilmailmakehään tai avaruuteen (esimerkiksi etäisyys, tarkkuus).

Lisäksi selvitetään laitteet, valmistaja ja malli, lukumäärä, teho ja taajuusalueet.

Hakemuksessa selvitetään myös avaruusesineet tai satelliitit, joihin tai joiden kanssa laitteistolla ollaan yhteydessä.

7 Selvitys radioluvasta

Jos kyse on lähettävälle maa-asemalle tai tutkalle haettavasta maa-asema- tai tutkatoimintaluvasta, hakija toimittaa osana hakemustaan selvityksen myönnetystä tai haetusta radioluvasta (radioluvan numero / hakemuspäivämäärä).

8 Asiakkaan tuntemiseen liittyvät menettelytavat

Hakemuksessa toimitetaan selvitys asiakkaiden tuntemiseen liittyvistä menettelyta-voista.

Toiminnanharjoittajan tulee tunnistaa asiakkaansa asiakassuhdetta perustettaessa taikka entuudestaan tuntemattoman asiakkaan satunnaista tai yksittäistä palvelupyyntöä täyttyessään. Asiakkaan tunnistaminen tarkoittaa menettelyjä, joilla selvitetään luonnollisten tai oikeushenkilöiden henkilöllisyys asiakkaan tai sellaiseksi aikovan toimittamien tietojen perusteella. Henkilötietojen oikeellisuus tulee varmistaa luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä. Oikeushenkilön henkilöllisyyden todentaminen voi perustua ajantasaiseen kaupparekisteriotteeseen tai vastaavaan muuhun viranomaisen rekisteristä saatuun rekisteriotteeseen, joka selvittää oikeushenkilön olemassaolon ja oikeustoimikelpoisuuden sekä sen hallituksen tai muun päättävän elimen jäsenet.

Asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista toiminnanharjoittajalta edellytetään ainakin tietoja asiakkaan toiminnasta, esimerkiksi oikeushenkilön toimialasta ja liiketoiminnasta sekä perusteista toiminnanharjoittajan palveluiden ja maa-asemadatan käytölle. Hakija selvittää lisäksi, miten asiakkaiden tuntemiseen liittyvät menettelytavat on implementoitu osaksi organisaation käytäntöjä (mukaan lukien relevanttien tahojen vastuut ja velvoitteet).

9 Asiakasryhmät ja asiakkaat

Hakija selvittää hakemuksessaan mille tahoille palvelua tarjotaan, palveltavat asiakasryhmät ja asiakkaat.

Hakemuksesta on käytävä ilmi, tarjotaanko palvelua esimerkiksi tutkimustoimintaan, viranomaistoimintaan tai kaupallisille asiakkaille. Asiakasryhmillä tarkoitetaan, millaisille asiakkaille ja millaiseen toimintaan palvelua on suunniteltu tarjottavan.

Asiakkaista selvitetään toiminnan luonne huomioiden tiedossa olevat ja mahdollisesti myöhemmin tulevat potentiaaliset asiakkaat. Mahdollinen asiakkuuksien vaihe ja mahdolliset konkreettiset neuvottelut ja liiketoimijat voidaan luetella kunkin asiakkaan osalta sekä mahdolliset yhteistyösuunnitelmat.

Toiminnanharjoittaja liittää hakemuksen liitteeksi otteen asiakkuuksista.

10 Toiminnanharjoittajan luotettavuus ja listaus relevanteista henkilöistä

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnanharjoittaja on arvioitu luotettavaksi. Toiminnanharjoittajan luotettavuudesta säädetään lain 5 §:ssä.

Liikenne- ja viestintävirasto pyytää tarvittavat otteet ja selvitykset relevanteista henkilöistä luotettavuuden arvioimiseksi. Ulkomaisten henkilöiden osalta hakijan on toimitettava lain 5 §:n 2 ja 4 momentin tarkoittamat otteet ulkomaisista (alkuperämaan tai sijoittautumismaan) rekistereistä. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Luotettavuuden arvioimiseksi hakemukseen tarvitaan luettelo maa-asematoiminnan ja toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöistä (myös toimitusjohtaja ja hänen sijainen, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, hallituneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsenet ja varajäsenet, vastuunalaiset yhtiömiehet sekä muu ylimpään johtoon kuuluva) sekä omistajista, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta hakijaorganisaatiossa. Hakijan ollessa osakeyhtiö, omistussuhteet voi selvittää lähtökohtaisesti osake- ja osakasluettelolla. Osuuskunnan osalta vastaavana selvityksenä edellytetään jäsen- ja omistajaluettelon toimittamista.

Relevanttien henkilöiden osalta tarvitaan luettelo, josta ilmenee henkilön koko nimi, asema tai suhde hakijaan, henkilötunnus/syntymäaika, kansalaisuus sekä koti-paikka.

Hakijan tulee vahvistaa hakemuksessa, että kaikki relevantit henkilöt ovat tietoisia siitä, että hakija hakee maa-asema- tai tutkatoimintalupaa ja heistä tehdään Liikenne- ja viestintäviraston toimesta luotettavuuden arviointi.

Luotettavuuden arviointi ei koske lain 96/2023 tarkoittamia viranomaisia.

11 Turvallisuusvaatimukset

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava maa- asemansa ja maa- asematoimintansa turvallisuuteen kohdistuvien riskien hallinnasta. Toiminnan ja toiminnanharjoittajan on täytettävä maa- asemista ja eräistä tutkista annetun lain 6 §:n turvallisuusvaatimukset:

- 1) maa- asemadatan lähetys ja vastaanotto sekä muu käsittely on tietoturvallista ja maa- asema tai tutka on riittävällä tavalla suojattu ulkoisilta häiriöiltä ja tietoturvalta;
- 2) ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä toiminnassa käytettäviin tiloihin eikä laitteisiin, joista maa- asemaa tai tutkaa ohjataan tai joita käytetään maa- asemadatan hallintaan;
- 3) maa- asemaan tai tutkaan kohdistuvat tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä maa- aseman tai tutkan toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt voidaan havaita;
- 4) maa- asemalle tai tutkalle annetut komennot, käytetyt salausten menetelmät ja salaustavaimet, komentojen aika ja reitit sekä muut tarpeelliset lokitiedot säilytetään neljä vuotta;
- 5) maa- asemadataa ei toimiteta sotilaalliseen käyttöön Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asevientikieltoon asettamaan maahan eikä muuhun Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asettamien pakotteiden vastaiseen käyttöön;
- 6) toiminnan jatkuvuudesta ja kriisitilanteiden hallinnasta on huolehdittu ja häiriöistä palautumiseen on varauduttu sekä toiminnan kannalta keskeisten sähköisten järjestelmien toimitusketjujen turvallisuus on varmistettu; ja
- 7) riskienhallintamenettelyä ja tietojärjestelmäturvallisuuden varmistamista koskevat käytännöt dokumentoidaan.

Edellä 1–4 ja 6 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on suhteutettava toiminnan riskeihin, toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka. Edellä mainittu toimenpiteiden suhteuttaminen tulee ilmetä hakemuksesta.

11.1 Riskienhallinta

Hakemukseen sisällytetään yleiskuvaus toiminnanharjoittajan maa- aseman/tutkan ja maa- asema-/tutkatoiminnan turvallisuuteen kohdistuvien riskien hallinnasta ja niiden suhteuttamisesta toiminnan riskeihin.

Hakemukseen sisällytetään selvitys riskienhallintamenettelyiden ja tietojärjestelmäturvallisuuden varmistamisen käytännöistä ja niiden dokumentoinnista. Riskienhallinnalla varmistetaan ja osoitetaan jäljitettävästi (dokumentoidusti), että turvallisuusvaatimukset täyttyvät.

Hakemuksessa kuvataan toiminnan riskienhallintaa kokonaisuutena:

- Riskienhallintaan kuuluvia toimenpiteitä ovat esimerkiksi turvallisuussuunnitelmien laatiminen, testaaminen käytännössä tai auditoiminen, tiedon suojaus- ja salaustuotteiden käyttö sekä tiettyjen tunnettujen tietoturvallisuusstandardien (kuten ISO/IEC 27001:2013 -standardin) noudattaminen,

- riskienhallintapolitiikka mukaan lukien riskien suuruuden ja hyväksyttävyyden arviointiin käytettävät kriteerit,
- riskienhallintasuunnitelma: kuvaus siitä, miten riskienhallinta on toteutettu eri vaiheissa tai toiminnoissa, mistä näkökulmista riskejä on tunnistettu ja arvioitu ja miten riskienhallinta on dokumentoitu,
- tehdyt riskiarviot ja niiden tulokset mukaan lukien tiedot käytetyistä riskiarviomenetelmistä ja mahdollisista ohjelmista (laskennallisista menetelmistä ohjelman nimi ja versio), toteutusajankohdista (ml. päivitetty analyysit) ja vastuutahoista mukaan lukien tieto riskienhallintaan osallistuneiden henkilöiden asiantuntemuksesta.

11.2 Tietoturva ja suojautuminen

Hakemuksessa kuvataan toimet toiminnan turvallisuuden, tietoliikenneturvallisuuden, laitteisto- ja ohjelmistoturvallisuuden sekä tietoaineistoturvallisuuden varmistamiseksi ja että toiminnassa käytetyt järjestelmät ja laitteet on riittävällä tavalla suojattu ulkoisilta häiriöiltä ja tietoturvauhilta.

11.3 Pääsynhallinta ja -valvonta

Hakemukseen sisällytetään kuvaus pääsynhallinnasta ja -valvonnasta maa-aseman/tutkan ja niihin liittyvien tilojen ja laitteiden fyysiseen ja tietotekniseen ympäristöön sekä henkilöpiiristä, jolla on pääsy tiloihin ja laitteisiin.

Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että ulkopuolisilla tahoilla ei saa olla oikeudonta pääsyä tiloihin, joista maa-asemaa tai tutkaa ohjataan tai joita käytetään maa-asemadatan hallintaan. Tietoturvariskien ohella myös ulkopuolisten henkilöiden fyysinen pääsy maa-asemaan tai tutkaan tai tiloihin, joilla niitä ohjataan tai maa-asemadataa hallitaan, voi aiheuttaa riskin maa-asemadatan päätyemisestä ulkopuolisten käyttöön tai toiminnan häiriintymisestä.

11.4 Kyky havaita tietoturvaloukkaukset ja -uhat

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus seurata ja valvoa sen hallinnassa olevia maa-asema- ja tutkatoimintaa ja tunnistaa häiriöriskejä. Havainnointikyky antaa myös käyttäjille ja Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuuden saada tietoja tietoturvaloukkauksista ja uhkista, mikä on välttämätöntä, jotta vaikkapa palveluiden käyttäjät voivat suojautua tietoturvaloukkauksilta ja niiden uhkilta.

Hakemuksessa kuvataan, miten maa-asemaan tai tutkaan kohdistuvat tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä sen toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt voidaan havaita ja että häiriöistä palautumiseen on varauduttu. Häiriöiden on oltava ennalta tunnistettavissa, jotta niiden vuoksi voidaan ryhtyä toimenpiteisiin.

11.5 Komentojen, salaustietojen ja lokitietojen säilyttäminen

Maa-asemalle tai tutkalle annetut komennot, käytetyt salausten menetelmät ja salaustavat, komentojen aika ja reitit sekä muut tarpeelliset lokitiedot on säilytettävä neljä vuotta. Lokilla tarkoitetaan aikajärjestyksessä kirjattua tallennettua tapahtumista ja niiden aiheuttajista. Lokitiedot sisältävät järjestelmälle ja sensoreille annetut komentokäskyt, salausten menetelmät ja toiminnassa käytetyt koodit sekä komentojen aika ja reitit. Hakemuksessa selvitetään, miten toiminnanharjoittaja toteuttaa edellä mainitut vaatimukset käytännössä.

11.6 Maa-asemadatan hallinta

Hakemukseen sisällytetään selvitys mihin maa-asemadataa toimitetaan ja kenellä on siihen pääsy sekä miten pääsynvalvonta on järjestetty ja miten sitä hallinnoidaan.

Maa-asemadataa ei saa toimittaa sotilaalliseen käyttöön Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asevientikieltoon asettamaan maahan eikä muuhun Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asettamien pakotteiden vastaiseen käyttöön.

11.7 Jatkuvuuden hallinta

Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että toiminnan jatkuvuudesta ja kriisitilanteiden hallinnasta on huolehdittu ja häiriöistä palautumiseen varauduttu sekä toiminnan kannalta keskeisten sähköisten järjestelmien toimitusketjujen turvallisuus on varmistettu. Hakemuksessa selvitetään, miten maa-asema- tai tutkatoiminnan jatkuvuuden hallinta on varmistettu.

11.8 Dokumentointi

Hakija selvittää hakemuksessa, miten riskienhallintamenettelyiden ja tietojärjestelmäturvallisuuden varmistamista koskevien käytäntöjen dokumentointi on järjestetty.

Riskienhallintamenettelyä ja tietojärjestelmäturvallisuuden varmistamista koskevat käytännöt tulee dokumentoida. Dokumentoinnin tavoite on edistää riskien johdonmukaista hallintaa ja toimijan tietoisia ratkaisuja siitä, miten riskien hallitsemiseen tarvittavat toimet mitoitetaan. Dokumentointi tarkoittaa muun muassa kirjallisessa muodossa laadittavien riskiarvioiden, turvallisuusohjeiden tai toimintasuunnitelmien laadintaa taikka todistuksia turvallisuustarkastusten suorittamisesta. Dokumentointi voidaan ottaa osaksi muita turvallisuusriskienhallintaa tai varautumista koskevia suunnitelmia. Dokumentointi mahdollistaa, että viranomainen voi tarvittaessa jälkikäteen arvioida pykälän velvoitteiden noudattamista.

12 Kuvaus maa-asemadatasta

Hakemukseen sisällytetään selvitys vastaanotettavasta, prosessoidusta ja siirrettävästä maa-asemadatasta ja sen sisällöstä sekä tiedon tarkkuus ja ajantasaisuus (esimerkiksi kaukokartoitustiedon osalta tai tietoliikenteen luonne), tieto onko toiminnanharjoittajalla pääsy maa-asemadataan, onko maa-asemadata salattua sekä selvitetään relevantit seikat maa-asemadatan salauksesta ja salausmenetelmistä.

13 Tiedonantovelvollisuuden toteuttaminen ja häiriöilmoitukset

Hakija kuvaa menettelyt, joilla toiminnanharjoittaja varmistaa tiedonantovelvollisuuden toteuttamisen (tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin sekä muutoksista asiakas- ja omistussuhteissa)

Hakija kuvaa lisäksi menettelyt, joilla toiminnanharjoittaja varmistaa mahdollisten tietoturvallisuuteen liittyvien häiriöilmoitusten lähettämisen.

14 Sähköinen tiedoksianto

Hakija voi esittää hakemusvaiheessa suostumuksen asiaa koskevaan sähköiseen käsittelyyn, mukaan lukien päätöksen tiedoksiantoon sähköpostilla. Suostumus sähköiseen tiedoksiantoon ja käsittelyyn merkitsee sitä, että asiaa koskevat tiedustelut ja täydennyspyynnöt voidaan tehdä sähköisesti. Hakija varmistaa, että tämän käytämä sähköpostiosoite on ajantasainen ja toiminnassa.

Hakija voi olla antamatta suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon ja vastaanottaa asiakirjat kirjepostilla.

15 Tietojen julkisuus

Jos hakija katsoo, että hakemus tai sen liitteet sisältävät salassa pidettäviä tietoja (esimerkiksi liike- tai ammatillisaisuus tai turvajärjestelyn toteuttamiseen liittyvät asiakirjat), hakijan tulee ilmoittaa tästä hakemuksessa. Hakija merkitsee ennen hakemuksen lähettämistä mahdolliset salassa pidettävät tiedot ja ilmoittaa perusteen salassapidolle.

16 Hakemuksen lisätiedot

Hakija voi ilmoittaa hakemuksessa tarpeelliset lisätiedot.

17 Liitteet

Hakemukseen sisällytetään tarvittavat ja riittävät liitteet, esimerkiksi selvityksiä tai otteita toiminnanharjoittajan asiakkaista, omistajista, tietoturvasuunnitelmista sekä muista hakemuksen kannalta relevanteista seikoista. Luvan myöntämisen kannalta merkityksellistä on myös, miten relevantit käytännöt ja menettelytavat on implementoitu osaksi toiminnanharjoittajan toimintaa (mahdollisena liitteenä esimerkiksi kopio sisäisestä päätöksestä).

Hakemukseen liitetään tarvittaessa mukaan ajantasainen kaupparekisteriote, yhdistysrekisteriote tai yhtiösopimus, tarvittaessa valtakirja sekä muut relevantit otteet, joista käy ilmi hakemuksessa ilmoitetut seikat (omistus- ja määräysvaltasuhteet, tietoturvasuuteen liittyvät suunnitelmat, sisäiset käytännöt ja päätökset, sertifiointit, auditointiraportit)

18 Päiväys, allekirjoitus ja vakuutus

Hakijan tulee allekirjoittaa hakemus ennen sen lähettämistä Liikenne- ja viestintävirastolle. Hakemuksessa tulee olla hakijan tai hakijan edustamiseen oikeutetun allekirjoitus, yhteisöllä nimenkirjoitusoikeutetun omaavan tai muu asianmukainen valtuutus. Allekirjoituksen voi tehdä sähköistä allekirjoitusta käyttäen.

Hakija vakuuttaa, että toimitetut tiedot ovat oikeita ja että hakija on sitoutunut hakemuksessa mainittuihin käytäntöihin ja menettelytapoihin.

19 Hakemuksen lähettäminen

Hakemus lähetetään Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille osoitteeseen kirjasto@traficom.fi (cc: maa-asemat@traficom.fi) tai Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, PL 320, 00059 TRAFICOM.

Ohjeet salatun viestin lähettämiseen löydät täältä: <https://www.traficom.fi/fi/traficom/yhteystiedot/salatun-viestin-lahettaminen-trafficomiin>